

YANGI O'ZBEKISTONDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISLOHOTLARNING BOSHQARUV JARAYONLARIDAGI AHAMIYATI

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti
“Madaniyat va san’at muosasalarini tashkil etish
va boshqarish ta'lim yo'nalishi”

4-bosqich talabasi

Shodmonova Nargiza Rustam qizi

nshodmonova709@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning boshqaruv jarayonlaridagi o‘rni va ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil etiladi. Davlat boshqaruvi tizimida ochiqlik va shaffoflikni ta‘minlash, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish, raqamli boshqaruv mexanizmlarini joriy etish hamda kadrlar salohiyatini oshirishga qaratilgan islohotlarning samaradorligi yoritiladi. Shuningdek, islohotlarning boshqaruv tizimini demokratlashtirish, ijtimoiy adolatni ta‘minlash, iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va aholining hayot sifatini yaxshilashdagi strategik ahamiyati nazariy hamda amaliy asoslar bilan ochib beriladi.

Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekiston, boshqaruv tizimi, islohotlar, davlat boshqaruvi, fuqarolik jamiyati, raqamli boshqaruv, shaffoflik, ijtimoiy adolat, modernizatsiya.

Bugungi kunda Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli islohotlar davlat boshqaruvini tubdan yangilash, samaradorlikni oshirish va fuqarolarga xizmat ko‘rsatish sifatini yaxshilashda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mustaqillikning dastlabki yillarida boshlangan demokratik tamoyillarni mustahkamlash jarayoni so‘nggi yillarda chuqurlashib, boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish, shaffoflikni ta‘minlash va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish bilan uzviy bog‘lanmoqda. Yangi O‘zbekistonda boshqaruv islohotlarining eng asosiy xususiyatlaridan biri bu — inson manfaatlarini ustuvor qo‘yish va “Xalq davlat idoralariga emas, davlat idoralari xalqimizga xizmat qilishi kerak” degan tamoyilni hayotga tatbiq etishdir. Shu asosda barcha boshqaruv organlari

faoliyatida ochiqlik, shaffoflik va hisobdorlik mexanizmlari joriy etilib, davlat xizmatlari aholiga qulay va tezkor yetkazilishini ta'minlash bo'yicha keng ko'lamli ishlar olib borilmoqda. Islohotlarning boshqaruv jarayonlaridagi yana bir muhim jihati – raqamli boshqaruv tizimining joriy etilishi hisoblanadi. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi asosida elektron hukumat, elektron parlament va elektron sud kabi loyihalar amaliyotga tatbiq qilinmoqda. Bu esa korrupsiyaga qarshi kurashish, davlat organlari faoliyatini samarali tashkil etish va aholining davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilmoqda. Davlat boshqaruvi jarayonida kadrlar siyosatini takomillashtirish ham islohotlarning muhim yo‘nalishlaridan biridir. Rahbar va mutaxassislarni tanlashda ochiqlik va tanlov tamoyillari joriy etilib, malaka oshirish va qayta tayyorlash tizimlari tubdan isloh qilinmoqda. Xususan, davlat xizmatchilarining kasbiy mahoratini rivojlantirish orqali boshqaruv jarayonida samaradorlik oshirilmoqda. Yangi O‘zbekiston islohotlari nafaqat boshqaruv tizimini takomillashtirish, balki jamiyatda ijtimoiy adolatni ta'minlash, iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish va aholining hayot sifatini oshirishga qaratilgan. Davlat boshqaruvi tizimida markaziy va mahalliy organlar o‘rtasidagi vakolatlarni qayta taqsimlash, hududlarning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishini jadallashtirish bo‘yicha ham samarali mexanizmlar yaratilmoqda.¹

Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida olib borilayotgan keng qamrovli islohotlar boshqaruv tizimini zamonaviylashtirish, aholiga xizmat ko‘rsatish samaradorligini oshirish va davlat bilan jamiyat o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlarni yangi bosqichga ko‘tarishda hal qiluvchi rol o‘ynamoqda. Tahlil shuni ko‘rsatadiki, mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlarning bosh maqsadi inson qadri va manfaatlarini ustuvor qo‘yishdan iborat bo‘lib, bu tamoyil barcha boshqaruv jarayonlarining asosiy mezoniga aylanmoqda. Birinchidan, davlat boshqaruvida ochiqlik va shaffoflikni ta'minlash, fuqarolarning davlat organlari faoliyatida faol ishtirokini kengaytirish bo‘yicha qator choralar ko‘rilmoqda. Masalan, davlat

1. ¹ Qosimov B., Jo‘rayev T. *Davlat va jamiyat boshqaruvi asoslari*. – Toshkent: Universitet, 2019.

xizmatlari yagona interaktiv portali, “Open Data” platformalari hamda davlat organlari faoliyatida jamoatchilik eshituvi va ochiq muhokamalar joriy etilgani boshqaruv samaradorligini oshirmoqda. Ikkinchidan, raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali davlat xizmatlarini aholiga tezkor va qulay yetkazish tizimi shakllantirilmoqda. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” konsepsiyasi asosida elektron hukumat, onlayn xizmatlar, mobil ilovalar kengaymoqda. Bu jarayon korrupsiyaga qarshi kurashish, byurokratik to‘siqlarni kamaytirish va boshqaruv tizimini samarali qilishda katta ahamiyatga ega. Uchinchidan, kadrlar siyosati tubdan yangilanmoqda. Davlat boshqaruvida professional va malakali rahbar kadrlarni tayyorlash, ularni zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega mutaxassislariga aylantirish ustuvor yo‘nalishlardan biridir. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi, Xalqaro kadrlar tayyorlash markazlari hamda xorijiy hamkorlikdagi dasturlar kadrlarning kasbiy salohiyatini oshirishga xizmat qilmoqda. To‘rtinchidan, boshqaruv tizimida markaz va hududlar o‘rtasidagi vakolatlarning qayta taqsimlanishi, mahalliy davlat hokimiyati organlarining mustaqilligini kengaytirish jarayoni amalga oshirilmoqda. Bu esa joylardagi muammolarni tezkor hal qilish, aholining ehtiyojlarini to‘g‘ridan-to‘g‘ri hisobga olish va hududiy rivojlanishning barqarorligini ta‘minlashga imkon bermoqda. Beshinchidan, islohotlarning ijtimoiy-ma‘naviy ahamiyati ham katta. O‘zbekistonda adolatli boshqaruv, fuqarolik jamiyati institutlari faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, erkin ommaviy axborot vositalari va nodavlat notijorat tashkilotlari bilan hamkorlikni rivojlantirish boshqaruv jarayonining demokratik xarakterini mustahkamlab bermoqda.

Xulosa qilib aytganda, Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning boshqaruv jarayonlaridagi ahamiyati nihoyatda yuksakdir. Bu islohotlar orqali davlat boshqaruv tizimi zamonaviy talablar asosida takomillashmoqda, fuqarolarning davlat bilan munosabatlari yangi bosqichga ko‘tarilmoqda va demokratik tamoyillarga asoslangan samarali boshqaruv modeli shakllanmoqda. Shu bilan birga, ushbu islohotlar mamlakat taraqqiyotining yangi bosqichini belgilab, Yangi O‘zbekistonni demokratik, huquqiy va kuchli davlat sifatida jahon

hamjamiyatida munosib o‘rin egallashiga zamin yaratmoqda. Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar boshqaruv jarayonlarida strategik ahamiyat kasb etib, mamlakatning siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida tub burilish yasadi. Davlat boshqaruvi tizimida shaffoflik, ochiqlik va samaradorlikni ta‘minlash islohotlarning asosiy maqsadi bo‘lib, u xalq va davlat o‘rtasida ishonchli muloqot o‘rnatilishiga xizmat qilmoqda. Islohotlar jarayonida “Xalq davlat organlariga emas, balki davlat organlari xalqqa xizmat qilishi kerak” degan tamoyil boshqaruvning yangi modelini shakllantirdi. Bu tamoyil asosida rahbarlarning mas‘uliyati oshirilib, ularning faoliyati natijadorlik mezonlari asosida baholanmoqda. Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar boshqaruvda markazlashuvdan bosqichma-bosqich voz kechib, mahalliy hokimiyat organlarining vakolatlarini kengaytirishga olib keldi. Bu esa joylardagi muammolarni tezkor hal etish, aholining ehtiyojlariga mos qarorlar qabul qilish, boshqaruv tizimini xalqchil qilish imkonini berdi. Shu bilan birga, elektron hukumat tizimining keng joriy etilishi, raqamli texnologiyalardan foydalanish, davlat xizmatlarini onlayn ko‘rsatish amaliyoti fuqarolar uchun qulaylik yaratib, boshqaruvda samaradorlikni oshirdi. Islohotlarning muhim jihatlaridan yana biri bu korrupsiyaga qarshi kurashish, halollik va adolat tamoyillarini ustuvor qilishdir. Davlat xizmatchilari faoliyatida ochiqlikni ta‘minlash, ularning moddiy va ma‘naviy manfaatlarini himoya qilish orqali boshqaruv jarayonlarida sog‘lom muhit yaratilmoqda. Shu bilan birga, kadrlar siyosatida yangilanishlar amalga oshirilib, bilimli, zamonaviy tafakkurga ega va tashabbuskor yoshlar rahbarlik lavozimlariga jalb qilinmoqda. Yangi O‘zbekistonda olib borilayotgan islohotlar boshqaruv jarayonida “yagona milliy taraqqiyot strategiyasi” asosida uyg‘unlik va izchillikni ta‘minladi. Bu strategiya orqali davlatning barcha bo‘g‘inlari yagona maqsad sari yo‘naltirilgan holda faoliyat yuritmoqda. Shu bilan birga, xalq bilan ochiq muloqot maydonlari, jamoatchilik eshituvlari va onlayn platformalar boshqaruvda demokratik qadriyatlarni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Islohotlar natijasida boshqaruv jarayonlari faqat davlat darajasida emas, balki fuqarolik jamiyati institutlari faoliyatida ham samarali ko‘rinmoqda. NNTlar, ommaviy axborot vositalari, fuqarolar yig‘inlari

boshqaruv tizimida faol ishtirok etib, qarorlarning ochiqligi va adolatliligini ta'minlamoqda. Bu esa boshqaruv tizimining xalqaro maydonda ham yuqori baholanadigan darajada ochiq va demokratik tus olishini ta'minlamoqda. Shunday qilib, Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar boshqaruv jarayonlarida yangi bosqichni boshlab berdi. Ularning ahamiyati shundaki, islohotlar orqali davlat boshqaruvi tizimi zamon talablari asosida qayta qurilmoqda, xalq bilan yaqin muloqot yo'lga qo'yilmoqda, boshqaruv samaradorligi oshmoqda va eng muhimi, O'zbekistonning uzoq muddatli barqaror taraqqiyoti uchun mustahkam poydevor yaratilmoqda. Demak, islohotlar boshqaruv jarayonlarida nafaqat dolzarb, balki strategik va tarixiy ahamiyat kasb etib, Yangi O'zbekistonning kelajkdagi rivojlanish yo'lini belgilab bermoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Karimov I.A. *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.* – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Mirziyoyev Sh.M. *Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.* – Toshkent: O'zbekiston, 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. *Yangi O'zbekiston strategiyasi.* – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – Toshkent, 2022.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida"gi PF-6079-sonli Farmoni.
7. Qosimov B., Jo'rayev T. *Davlat va jamiyat boshqaruvi asoslari.* – Toshkent: Universitet, 2019.

8. Холмо‘minov J., Saidov A. *О‘zbekistonda islohotlar va boshqaruv tizimi rivoji.* – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.